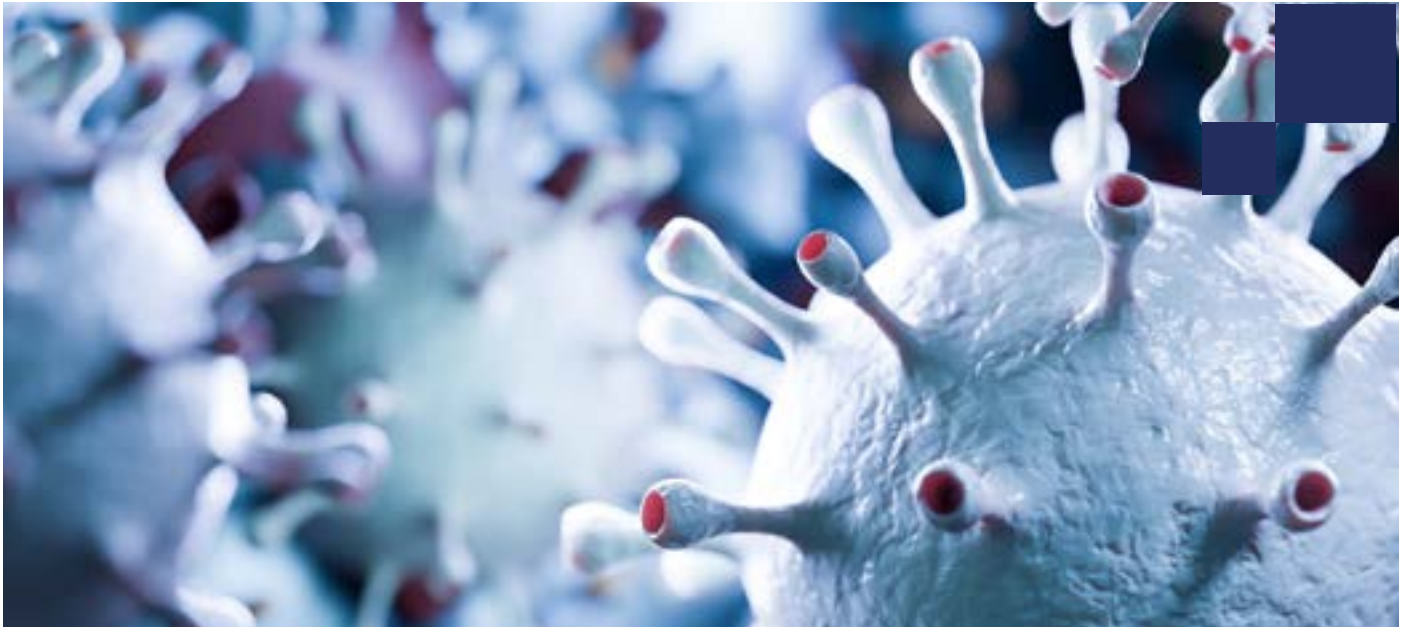

Trimestrial Buletin Informativ

Consiliul Economic pe lângă Prim-ministrul RM

#consecon
www.consecon.gov.md

Aprilie 2020

Stare de urgență COVID – 19

Din 17 martie 2020 în Moldova este declarată stare de urgență pentru stoparea pandemiei de coronavirus. Starea de urgență a adus cu sine un șir de restricții sociale care s-au răsfrânt direct asupra activității economice în întreaga țară.

Comunitatea de afaceri din Moldova a început să bată alarma, solicitând ajutor din partea statului.

Secretariatul Consiliului Economic “Punct focal”

Imediat după declararea stării de urgență asociațiile de afaceri din Moldova au publicat în sursele de informare în masă principalele provocări cu care se confruntă businessul. Drept urmare, Prim-ministrul a convocat într-o ședință 5 președinți ai Grupurilor de lucru din cadrul Consiliului Economic (reprezentanți ai celor mai mari asociații de business), reprezentanți ai sectorului asociativ din domeniul HoReCa și ale Întreprinderilor Mici și Mijlocii din țară. La întrevvedere au mai participat ministrul Economiei și Infrastructurii, ministrul Finanțelor, Guvernatorul Băncii Naționale și

Secretariatul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru. Premierul a ascultat propunerile și viziunile reprezentanților comunității de afaceri care au solicitat mai multe facilități pe timp de criză. În același timp, ministerele au prezentat mai multe propuneri de măsuri imediate pentru sprijinirea activității de afaceri din țară, care au fost salutate de sectorul asociativ. Însă, așa cum provocările abia încep, asociațiile de business au solicitat Prim-ministrului, care a acceptat ideea, atribuirea Secretariatului Consiliului funcției de Punct focal pentru acumularea propunerilor comunității de afaceri pentru depășirea efectelor negative ale pandemiei asupra afacerilor.

Astfel rolul experților va consta în acumularea și prioritizarea tuturor opiniilor și viziunilor businessului despre cum și unde trebuie să intervină statul.

Colectarea și prioritizarea propunerilor

Până pe 31 martie 2020 experții Secretariatului Consiliului Economic au colectat peste 190 de propuneri ale comunității de afaceri. Subiectele sunt legate de fiscalitate și raportare, relații de muncă, măsuri de sprijin financiar-bancar, ajutor de stat și relații contractuale civile. Experții Secretariatului prelucrează toate sugestiile și sugerează cea mai relevantă instituție care poate examina subiectul. Scopul final al acestui exercițiu este de a asigura o comunicare rapidă și eficientă dintre business și stat. Astfel pe 24 martie 2020, experții Secretariatului au elaborat o listă scurtă cu măsuri care necesită o soluționare urgentă din partea statului. Documentul a fost prezentat Ministerului Economiei și Infrastructurii. De menționat că Secretariatul Consiliului Economic a fost inclus, în calitate de membru al Grupului de lucru interministerial de gestionare a crizei. Scopul acestui grup de lucru constă în oferirea unui suport Ministerului Economiei și Infrastructurii în formu-

larea pachetelor de măsuri de susținere a antreprenorilor. În acest context Secretariatul Consiliului Economic a inițiat dezvoltarea unui studiu care ar permite înțelegerea clară a impactului intervențiilor, pe care le face în această perioadă statul, în diferite sectoare ale economiei. Scopul final al acestui document e ca Guvernul să aibă o imagine cât mai amplă a intervențiilor făcute, a celor de care mai e nevoie și a celor care nu au atins rezultatul scontat. Asta la rândul său va duce la luarea unor decizii corecte cu impact pozitiv asupra mediului de afaceri.

În același timp Secretariatul Consiliului Economic a compilat informația cu privire la [regulile de activitate pentru antreprenori pe perioada de criză](#) și informația despre [măsurile obligatorii de sănătate publică pentru persoane fizice](#).

Aceste informații au fost publicate pe pagina oficială a Consiliului Economic astfel în cât toți antreprenorii care au nevoie de informația respectivă să o poată accesa.

Centrul Unic de Apel

Hotărârile Comisiei naționale extraordinare de sănătate publică și dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova au adus schimbări în activitatea antreprenorială. Oamenii de afaceri s-au pomenit, peste noapte, în situația în care trebuiau urgent să-și remodeleze modalitatea de gestionare a afacerii, dictată de noile circumstanțe.

Antreprenorii aveau nevoie, în acest sens de o sursă de informare continuă, din care să poată afla detalii și precizări pe marginea deciziilor statului care vizau direct comunitatea de afaceri din Moldova.

Astfel Ministerul Finanțelor a creat în cadrul Centrului Unic de Ape al Serviciului Fiscal de Stat o linie telefonică dedicată. Mecanismul de activitate a acestuia a fost elaborat și cu suportul Secretariatului Consiliului Economic.

Pentru a eficientiza la maxim noul serviciu, experții Secretariatului Consiliului Economic în comun cu reprezentanții Cancelariei de Stat, preiau toate întrebările legate de activitatea antreprenorială, cu excepția celor care țin de domeniul fiscal.

Aceștia analizează subiecte legate de relațiile de muncă, relațiile contractuale civile, probleme financiare și restricții în activitatea antreprenorială în perioada Situației de Urgență. Ulterior, în cel mult 24 de ore din momentul recepționării apelului, solicitantul este contactat de specialiști oferindu-i-se un răspuns exhaustiv și explicit.

Intervenție imediată: Moratoriu pe controale

Imediat după întrevăderea Premierului cu reprezentanții sectorului asociativ și a Secretariatului Consiliului Economic, Comisia pentru Situații Excepționale instituie, până pe 1 iunie 2020, moratoriul asupra controalelor de stat la întreprinderi. Astfel, moratoriul se instituie asupra controlului de stat, inclusiv fiscal, financiar, privind calitatea produselor/ serviciilor, parametrii tehnologici și/sau cerințele specifice pentru genul de activitate desfășurat.

De asemenea nu se vor efectua controale privind respectarea normelor de protecție a muncii, planificat sau inopinat. Controale nu se vor face de către organele abilitate cu dreptul de a iniția controale în baza prevederilor Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, ale Codului fiscal nr.1163/1997, ale Legii nr.171/2012 privind piața de capital, ale Legii nr.320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, precum și ale altor acte normative care reglementează controlul de stat.

Subvenții pentru antreprenorii afectați de COVID-19

O altă măsură imediată care a fost luată de Executiv a fost aprobarea hotărârii pentru angajarea răspunderii asupra proiectului de lege privind instituirea unor măsuri de susținere a cetățenilor și a activității de întreprinzător în perioada stării de urgență. Astfel, pentru subiecții subvenției care și-au sistat total sau parțial activitatea, conform deciziilor Comisiei naționale extraordinare de sănătate publică și/ sau Dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, se acordă o subvenție în mărimea sumei achitate a impozitului pe venit, a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii datorate de angajator, a contribuțiilor individuale de asigurări sociale de stat obligatorii

și a primelor de asigurări obligatorii de asistență medicală sub formă de contribuție procentuală datorate de angajator și salariat aferent indemnizației/salariului acordat salariaților aflați în șomaj tehnic și/sau staționare. De asemenea, pentru subiecții subvenției care și-au sistat total sau parțial activitatea, alții decât cei specificați mai sus, se acordă o subvenție în mărime de 60% din suma achitată a impozitului pe venit, a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii datorate de angajator, a contribuțiilor individuale de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurări obligatorii de asistență medicală sub formă de contribuție procentuală datorate de angajator și salariat aferent indemnizației/salariului acordat salariaților

aflați în șomaj tehnic și/sau staționare. Aceste propuneri au fost înaintate de câteva asociații de business inclusiv pe platforma Consiliului Economic pe lângă Prim-ministrul RM. Secretariatul Consiliului este într-un proces continuu de colectare a solicitărilor businessului de susținere din partea statului. Toate sunt sintetizate și redirecționate instituțiilor de resort pentru examinare.

Măsuri de susținere a businessului

Către finele lunii martie 2020 Guvernul adoptă un pachet de măsuri care vin în susținerea mediului de afaceri din Moldova. Măsurile se referă la cele mai diverse domenii de activitate antreprenorială. Pentru a veni în ajutorul comunității de afaceri Secretariatul Consiliului Economic compilează într-un document, toate măsurile enunțate de Executiv. Documentul conține nu doar evaluarea gradului de implementare a fiecărei măsuri, dar și modalitatea de aplicare a măsurilor și respectiv actele normative în care se regăsesc acestea. [Lista](#) a fost făcută publică fiind disponibilă pe site-ul oficial al Consiliului Economic www.consecon.gov.md.

Schimb de opinii despre combaterea efectelor economice provocate de COVID-19

Una din cele mai importante misiuni ale Consiliului Economic și a Secretariatului său este de a construi un dialog eficient dintre stat și comunitatea de afaceri dar și identificarea promptă a unor instrumente suplimentare și resurse disponibile care ar ajuta dezvoltarea mediului de afaceri. Situația de criză generată de pandemia COVID-19 va necesita o explorare și în continuare a experienței externe și a practicilor anti-criză internaționale. În acest context Secretariatul Consiliului Economic, în luna martie, săptămânal a purtat discuții, organizate de oficiul Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare din Chișinău, cu experți din cadrul Consiliilor Economice similare din Armenia, Ucraina și Georgia. Experții au făcut un schimb de opinii pe marginea asistenței pe care o acordă instituțiilor statului în contextul combaterii crizei economice provocate de efectele pandemiei COVID-19.

Consiliul Economic – ambasador

La solicitarea Camerei Americane de Comerț din Moldova, Consiliul Economic pe lângă Prim-ministru devine Ambasador al Sondajului “Evaluarea Impactului Preconizat al COVID-19 asupra afacerilor”. Scopul chestionarului a fost colectarea informației de la business despre gradul în care ar putea fi afectate afacerile după pandemie.

Toată informația din chestionar va fi sintetizată de Camera Americană de Comerț și ulterior transmisă autorităților care, în baza evaluărilor, vor trebui să caute soluții pentru depășirea crizei economice în care, deja, s-a pomenit Moldova.

Activitatea Consiliului Economic de până la COVID-19

Peste 98% din întreprinderile care activează în economia națională sunt IMM

Reprezentanții sectorului IMM s-au reunit, pe 28 ianuarie 2020, la prima ședință a Consiliului Consultativ al Întreprinderilor Mici și Mijlocii, funcțiile cărui sunt exercitate de Consiliul Economic pe lângă Prim-ministru. În cadrul ședinței de constituire a Grupului de lucru dedicat IMM, reprezentanții comunității de afaceri au enunțat un șir de probleme cu care se confruntă. Președintele Grupului de lucru "Consiliul Consultativ pentru IMM", Ministrul Economiei și Infrastructurii a menționat că IMM reprezintă o prioritate pentru ministerul Economiei. Relansarea activității Consiliului Consultativ al IMM într-un nou format reprezintă o confirmare în acest sens. Prin intermediul acestuia, ministerul, dar și alte instituții ale statului, vor recepționa mai operativ și structurat problemele cu care se confruntă acest sector, lucru care va permite soluționarea mai rapidă a acestora. Potrivit datelor Biroului Național de Statistică, 98,7 la sută din toate companiile care activează în economia națională sunt IMM. Aceleași date arată că peste 60 la sută din angajații pieței muncii din Moldova activează în IMM. Prin modificările operate pe 23.08.19 la Regulamentul privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru, acesta exercită atribuțiile Consiliului Consultativ pentru întreprinderile Mici și Mijlocii, sub forma unui grup de lucru permanent, condus de Ministrul Economiei și Infrastructurii, care este și vicepreședintele Consiliului Economic.

Autoritățile și businessul se gândesc cum să suplinească deficitul de forță de muncă cu care se confruntă Moldova

În ultimii cinci ani se atestă o creștere cu 15-16 mii anual, a numărului persoanelor care pleacă la muncă în afara țării pe o perioadă mai mare de 3 ani. Așa arată datele Poliției de frontieră, prezentate de Biroul de Migrație și Azil (BMA) în cadrul ședinței din 28 februarie 2020 a Consiliului Economic. Aceleași date mai arată că persoanele care au plecat mai mulți ani în urmă din țară, nu se mai întorc acasă, luând cu ei

rudele din Moldova pentru reintregirea familiei. Astfel implementarea politicilor de atragere în țară a concetățenilor plecați, sau implementarea politicilor de reangajare a acestora, devine tot mai dificilă. De aceea statul se gândește la metode noi care ar diminua deficitul de forță de muncă calificată și necalificată cu care se confruntă Republica Moldova. O soluție ar fi facilitarea și mai substanțială a procedurilor de obținere a permiselor de ședere pentru lucrătorii migranți. Astfel BMA propune un șir de modificări ale legislației în acest sens. Se propune excluderea obligației de autentificare notarială a contractului de locațiune a spațiului locativ în care va sta străinul. Astfel, întreprinderea angajatoare va reduce cheltuielile, ne

mai fiind nevoită să achite între 150-400 de lei autentificarea pentru fiecare angajat. BMA mai propune excluderea prezentării asigurării medicale obligatorii la prelungirea dreptului de ședere provizorie, deoarece acest risc este oricum acoperit de angajator în mod obligatoriu. Toate propunerile vor fi colectate de Secretariatul Consiliului Economic și prezentate pentru sintetizare BMA. În Republica Moldova se află 20 000 de mii de străini cu drept de ședere. 36% din aceștia sunt angajați în câmpul muncii. Cei mai mulți sunt din Ucraina, Federația Rusă, Turcia, Italia și Germania.

Piața muncii din Moldova, tot mai solicitată de lucrători migranți

În anul de studii 2019-2020 la învățământul dual au aplicat 85 de companii, în care sunt implicați 1300 de ucenici.

Agenții economici din Moldova trebuie să conlucreze cu instituțiile statului în contextul elaborării planurilor (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate.

Asta ar ajuta Instituțiile de Învățământ Superior din țară să pregătească specialiști de care

are nevoie economia națională. Învățământul dual ar fi o soluție în acest sens, a menționat președintele Camerei de Comerț și Industrie, Sergiu Harea, coordonatorul Grupului de Lucru 6.

Acest lucru îl confirmă datele ANOFM prezentate în cadrul ședinței Consiliului Economic din 14 februarie 2020.

Potrivit lui Raisa Dogaru, directorul ANOFM dacă în anul 2018 au solicitat permis de ședere în țara noastră în scop de angajare 870 de migranți, atunci în aprilie 2019 această cifră se ridică la 1980 de persoane.

În ultimii doi ani, Moldova a întreprins un șir de măsuri în contextul liberalizării pieței muncii, printre care și modifi-

care legislației de simplificare a procedurii de obținere a permisului de ședere în scop de muncă.

Liberalizarea pieței muncii este necesară mai ales în contextul în care, locuri de muncă vacante în Moldova există în comerț, industria prelucrătoare, sănătate, construcție, agricultură și transport.

Declararea valorii mărfurilor în vamă mai transparentă

Pe 3 Ianuarie 2020 au intrat în vigoare amendamentele la Regulamentul privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor. Acum, potrivit modificărilor, în procesul de declarare a valorii în vamă, declarantul (agentul economic) va fi informat prin actul de inspecție referitor la motivul justificat de neacceptare a prețului declarat. Totodată, procesul de prezentare a dovezilor suplimentare în susținerea prețului declarat va fi îmbunătățit. Astfel, agentului economic i se oferă dreptul la replică, atunci când nu este de acord cu decizia organului vamal. Acesta va putea solicita baza de calcul a valorii în vamă determinate prin aplicarea metodei de rezervă. În același timp în cazul neacceptării de către vamă a valorii declarate, agentul economic va avea la dispoziție 4 ore pentru prezentarea dovezilor corespunzătoare suplimentare. Iar în cazul în care dovezile nu pot fi prezentate în termenul prevăzut de art. 199 din Codul vamal, declarantul poate solicita constituirea garanției suficiente cu dreptul de a plasa mărfurile în liberă circulație cu respectarea ulterioară a prevederilor legale. Modul de declarare a Valorii în vamă a ajuns în vizorul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru din vara anului 2017, când comunitatea de afaceri a alertat un șir de provocări în procesul stabilirii valorii mărfurilor în vamă de către angajații vamali. La solicitarea Consiliului Economic, care exercită și atribuțiile Comitetului Național pentru Facilitarea Comerțului, experții Corporației Financiare Internaționale, au făcut o evaluare a situației după care au venit cu un șir de recomandări. Propunerile experților internaționali dar și ale reprezentanților asociațiilor de business au fost incluse ulterior, în proiectul de amendamente la Regulamentul cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor, elaborat de Serviciul Vamal.

Punct și de la capăt

La 28 noiembrie 2018, Parlamentul a adoptat modificări prin care se reglementa în mod expres mărimea sumei asigurării de răspundere pentru eventualele prejudicii în caz de avariere la obiectul industrial periculos, a cărei mărime, în dependență de categoria de pericol a obiectelor industriale periculoase, varia de la suma de 5 la 100 de milioane de lei. Modificările au generat nemulțumirea comunității de afaceri.

Aceștia au abordat subiectul cu factorii de decizie în cadrul dezbaterilor organizate în august 2019 pe platforma Consiliului Economic. Atunci reprezentanții businessului au menționat că stabilirea prin lege a unei mărimi fixe a sumei asigurării va genera creșterea până la 100 de ori a mărimumi primei de asigurări, lucru care poate să ducă chiar la falimentarea unor companii.

În urma modificărilor operate la Codul Contravențional sancțiunile stabilite persoanei juridice în acest context sunt

de la 500 la 700 de unități convenționale. Pe 6 februarie 2020, deputații au votat pentru revenirea la prevederile Legii 116/2012 de până la modificările din 2018, prin care mărimea sumei asigurării de răspundere pentru eventualele prejudicii se stabilește în baza rezultatelor evaluării riscurilor specifice contractului de asigurare pentru obiectele industriale periculoase.

Acum urmează cea de a doua etapă – Legiuitorul obligă Executivul să elaboreze modificări legislative care să reglementeze un mecanism eficace și reciproc acceptabil de stabilire a sumei asigurării obiectelor industriale periculoase, astfel încât să fie animat spiritul de conștiințiozitate a agenților economici fără a impune achitarea unor sume exagerate în calitate de prime de asigurare.

Raportarea către stat, încă o povară prea mare pentru business

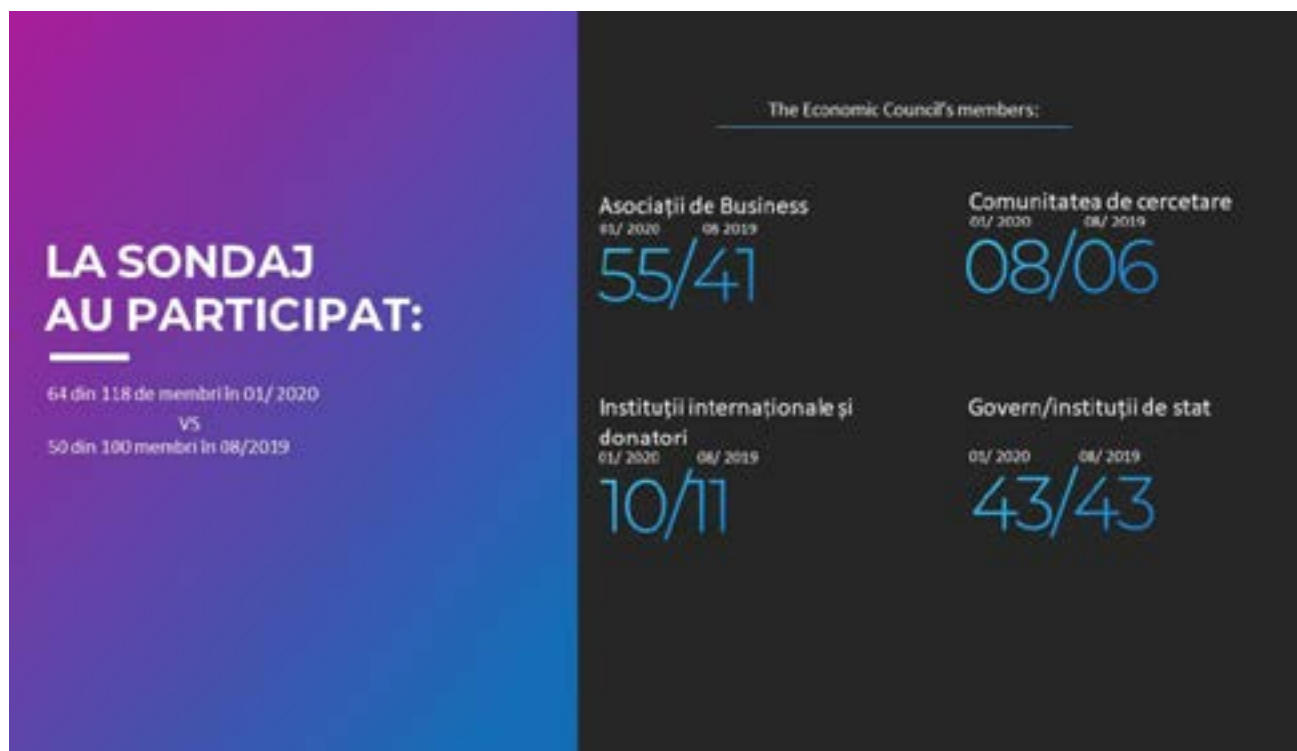
Potrivit estimărilor Secretariatului Consiliului Economic, efectuate în baza datelor colectate de la un șir de întreprinderi, companiile din anumite sectoare cheltuie milioane de euro pentru pregătirea și prezentarea rapoartelor, și altor informații, instituțiilor statului.

O mare parte din aceste cheltuieli sunt nejustificate și pot fi evitate, susțin agenții economici. Pentru a reduce povara de raportare, pe parcursul ultimilor doi ani autoritățile – Serviciul Fiscal de Stat, Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe, Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), Casa Națională de Asigurări în Medicină (CNAM) și Biroul Național de Statistică (BNS) – în colaborare cu Consiliul Economic au elaborat și implementat o soluție de Ghișeu Unic în raportare. La moment prin această platformă se depun rapoarte către Serviciul Fiscal de Stat,

CNAM și CNAS. Prin Ghișeu unic se mai depun 26 de rapoarte către BNS.

Subiectul reducerii poverii de raportare pentru comunitatea de afaceri se află în vizorul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru din anul 2017. Prin intermediul Grupului de Lucru 5 – Îmbunătățirea poziției Moldovei în clasamentele economice internaționale, sunt identificate soluții pentru reducerea poverii de raportare. În ședința din 21 februarie 2020 a Grupului de Lucru, reprezentanții instituțiilor statului și ale comunității de afaceri au explorat posibilitățile de conectare și altor autorități la Ghișeu Unic.

Reprezentanții comunității de afaceri susțin că statul trebuie să întreprindă eforturi mai considerabile pentru a reduce la maxim costurile legate de raportare.

Businessul, Donatorii, instituțiile statului și organizațiile de cercetare și-au expus părerea despre Consiliului Economic

Percepția membrilor Consiliului Economic despre această platformă s-a îmbunătățit. Așa arată rezultatele sondajului de opinie pe care îl efectuează în fiecare jumătate de an Secretariatul Consiliului Economic.

Participarea la sondaj este voluntară și anonimă

Dacă în august 2019, 12 la sută din respondenți și-au exprimat dezacordul parțial cu faptul că Consiliul Economic este un mecanism eficient de promovare a unui dialog între Guvern și comunitatea de afaceri, atunci rezultatele sondajului din ianuarie 2020, arată 0% de astfel de răspunsuri pentru această întrebare. S-a îmbunătățit percepția membrilor Consiliului și despre faptul că Consiliul Economic activează într-o manieră deschisă, inclusivă, prietenoasă și transparentă. În anul trecut 4% erau în dezacord total cu această afirmație. Ultimul sondaj nu a mai înregistrat astfel de răspunsuri. Per general 99 la sută din respondenți cred că Consiliul Economic promovează doar inițiative care corespund intereselor mediului de afaceri, bunelor practici internaționale și care sunt susținute de

comunitatea internațională. Iar cu afirmația că Consiliul Economic are un rol important în promovarea reformelor economice și trebuie să activeze în perioada următoare, 88% sunt total de acord, iar 12% sunt parțial de acord. Sondajul bianual în rândul membrilor Consiliului Economic a fost realizat în perioada ianuarie 2020, totalizarea rezultatelor fiind efectuată între 1-14 februarie 2020. Consiliul Economic are 118 membri, printre care 56 de asociații de business, 8 reprezentanți ai comunității de cercetare, 11 reprezentanți ai organizațiilor internaționale active în domeniul reformelor mediului de afaceri și 43 de reprezentanți ai autorităților și instituțiilor publice. La sondaj au participat 64 din 118 de membri ai Consiliului Economic. Participarea la sondaj este voluntară și anonimă.

